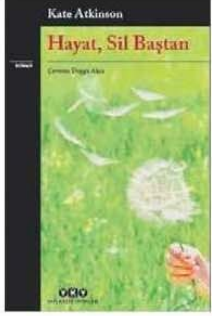

İnsan kaç kere ölür?

Türkçede *Güzel Haber Ne Zaman Gelir?*, *Suç Dosyaları* ve *Çarkifelek* adlı romanlarıyla tanıdığımız İngiliz yazar Kate Atkinson'ın son kitabı, *Hayat, Sil Baştan* adıyla dilimizde. Polisiye ustası bu kez okuru iki dünya savaşı arasındaki Avrupa'ya, dokunaklı ve şaşırtıcı bir serüvene götürüyor.

HAYAT, SIL BAŞTAN, KATE ATKINSON, YAKI KREDİ YAYINLARI, ÇEV.: DUYGU AKIN, 496 SAYFA, 26 TL

B

SONER ÖZCAN

ir romandan beklediğimiz, okurun onda kendini bulması ve deneyimlemediği bir macerayı onda yaşamasıdır. Bu, yazarın insana dair duyguları, hırsları ve davranışları olduğu gibi, hatta en küçük ayrıntılarıyla yansıtabilmesi ile mümkün olur. Okur olarak aslında hepimizin şöyle ya da böyle deneyimlediği bu duyguları ve davranışları, etkileyici bir üslupla bir romanda gördüğümüzde, o romanın aslında bizim için yazıldığı hissine kapılırız. Yine aynı sebeple çoğu kez anlatı kişilerinin gerçekliğine inanırız. Romancının sunduğu dünya, kendine ait bir mantık düzleminde inşa edilir, bu mantık kendi içinde tutarlı oldukça, biz o dünyanın varlığına, belli bir süreliğine de olsa, inanırız. Bir kere varlığını kabul ettiğimizde artık o dünyadayızdır. Bilmediğimiz mekânlar, tanımadığımız insanlar arasında uzunca bir süre geçirir, maceraya katılır ve alışkın olduğumuz günlük zamanın dışına çıkarız. Popüler kitaplar çok okunur kılan, bu beklentiyi karşılayabilmesidir.

Yazıya bu girişle başlamamın sebebi *Hayat, Sil Baştan* romanının, hatırdaki kalabileceği pek çok niteliğinden -özellikle de şaşırtıcı kurgusundan- önce, okurda tatmin hissi bırakıyor olması. Türkçeye kazandırılmış *Güzel Haber*

Kate Atkinson

Ne Zaman Gelir?, *Suç Dosyaları* ve *Çarkifelek* romanlarıyla tanıdığımız İngiliz yazar Kate Atkinson'ın romanı Duygu Akın'ın çevirisiyle yayımlandı. Pek çok ödülle değer görülmüş Atkinson'ın bu romanı, bizi iki dünya savaşı arasındaki Avrupa'ya, dokunaklı ve şaşırtıcı bir serüvene götürüyor.

HEP YAŞAYAN KAHRAMAN

Romanın kurgusunu ilginç kılan, aynı tarihleri benzer ya da farklı şekillerde tekrar tekrar yaşamamız... Kitabın başkarakteri Ursula Tod birçok defa ölüyor, fakat her ölümün ardından yeniden yaşıyor. 1910 yılının karlı 11 Şubat'ında dünyaya gelirken boynuna dolanan kordonla nefessiz kalıp ölen Ursula, aynı tarihte aynı yerde yeniden doğuyor. Ve zaman içinde boğularak, pencereden düşerek, İspanyol

gribine yakalanarak, intihar ederek ve başka şekillerde defalarca ölüyor. Ursula bu olağanüstü durumuna karşın aslında sıradan biri. Beş çocuklu Tod ailesinin ne en başarılı ne de en sevilen çocuğu. Kendi durumunun tam farkında olmayan, geçmişle geleceğin karmakarışık anılar olarak gözüktüğü ve bir-şeyden-kaçması-gerektiği hissini rahat bırakmadığı Ursula, sıradan işlerde sıradan bir yaşam sürüyor. Çocukluk, yetişkinlik, iş, evlilik, annelik... Atkinson'ın, günlük yaşama dair pek çok detayın içinde yer alan geniş perspektifinden, bu ölüm ve yaşamlarla dolu hayat, bize hiç de gerçek dışı görünmüyor; sahici yekpare bir hayat algısı veriyor. Ursula'nın izlediği yoldan çıkmak isteyip çıkamaması, korkuları, pişmanlıkları, çaresizliği ve ironik biçimde yaşama savaşı, okurla kahraman arasında bir bağ kurulmasını sağlıyor.

Atkinson insana dair duyguları başarıyla yansıtanın yanı sıra, iki dünya savaşı arasındaki Avrupa'nın çeşitli manzaralarını sunuyor. Kır ve şehir hayatları, savaş öncesi bolluk ve savaşın getirdiği sefalet, umut ve buhran... Bu manzaralardan birinde Hitler'i de az bilinen mahrem hayatıyla seyre ediyoruz.

Kate Atkinson'ın ortaya usta işi bir roman koyduğunu söylemek gerek. Okuru, geçmişin tabulaşmış bir döneminde yolculuğa çıkararak *Kitap*, beklentileri karşılıyor. ■